

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a JUDr. Václava Štencla, MA, v právní věci

žalobkyně: **TechFides Solutions s. r. o.**
sídlem Šumavská 416/15, 602 00 Brno
zastoupena advokátkou Mgr. Janou Sedlákovou
sídlem Purkyňova 648/125, 612 00 Brno

proti
žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**
sídlem Kotlářská 451/13, 746 01 Opava

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 9. 2023, č. j. 3944/1.30/23-3,

takto:

- I. Řízení **se zastavuje** ve vztahu k výroku II. rozhodnutí Státního úřadu inspekce práce ze dne 5. 9. 2023, č. j. 3944/1.30/23-3.
- II. Ve zbývajícím rozsahu **se žaloba zamítá**.
- III. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V této věci soud posuzoval otázku, zda výkon práce programátora mimo pracovněprávní

vztah představoval výkon nelegální práce podle § 5 písm. e) bod 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

2. Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj („oblastní inspektorát“) zahájil s žalobkyní dne 9. 6. 2022 kontrolu na pracovišti Šumavská 416/15, 602 00 Brno. Kontrola proběhla podle § 5 odst. 1 písm. a) v rozsahu § 3 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, a podle § 125 v rozsahu § 126 odst. 1 zákona o zaměstnanosti. Kontrolovaným obdobím bylo období od 1. 7. 2021 do 24. 2. 2022.
3. Rozhodnutím ze dne 9. 2. 2023, č. j. 36180/9.30/22-8 („rozhodnutí oblastního inspektorátu“), uznal oblastní inspektorát žalobkyni vinnou ze spáchání přestupku podle § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti (výrok I.). Toho se měla dopustit tím, že umožnila výkon nelegální práce dle § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti. Konkrétně umožnila výkon závislé práce programátora mimo pracovněprávní vztah fyzickým osobám J. P. (bod 1), M. H. (bod 2) a M. M. (bod 3). Za tento přestupek byla žalobkyni uložena pokuta ve výši 135 000 Kč podle § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti (výrok II.). Týmž rozhodnutím uložil oblastní inspektorát ve výroku III. žalobkyni povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč.
4. Proti rozhodnutí oblastního inspektorátu podala žalobkyně odvolání, o kterém rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 5. 9. 2023, č. j. 3944/1.30/23-3. Výrokem I. žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí oblastního inspektorátu v rozsahu výroku I. bodu 1 a 2. Výrokem II. rozhodnutí oblastního inspektorátu částečně zrušil – konkrétně v rozsahu výroku I. bodu 3, a v této části řízení zastavil. Výrokem III. změnil výrok II. rozhodnutí oblastního inspektorátu tak, že snížil uloženou pokutu na částku ve výši 80 000 Kč. Ve zbylé části odvolání žalobkyně zamítl a napadené rozhodnutí oblastního inspektorátu potvrdil.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

5. Podle žalobkyně nedošlo k naplnění formální ani materiální stránky přestupku. Žalovaný byl povinen zohlednit možnost využití alternativních smluvních typů a také zkoumat případnou schopnost dotčených osob si zakázky sehnat i jiným způsobem.
6. Správní orgány vymezily ve výroku skutek tak, že k umožnění výkonu nelegální práce došlo v jednom jediném dni, tj. 24. 2. 2022. Takto vymezený skutek však postrádá základní podmínku soustavnosti závislé práce. Rozhodnutí je již z tohoto důvodu vadné, neboť naplnění znaku soustavnosti nelze dovozovat v odůvodnění, pokud tento znak současně absentuje v popisu skutku ve výroku. Výrok tak sám o sobě fakticky popírá skutkovou podstatu spáchaného přestupku.
7. Podle žalobkyně pak správní orgány neprokázaly naplnění všech znaků závislé práce. Činnost vykonávána J. P. a M. H. (dále také oba společně jako osoby samostatně výdělečně činné - „OSVČ“, nebo „programátoři“) je činností obojetnou, přičemž práci na IČ si oba zvolili na základě vlastního svobodného rozhodnutí bez jakéhokoliv donucení. Zvolené nastavení vztahů zákon dovoluje, žalovaný však téměř každý aspekt vztahu hodnotil zcela opačně jako znak potvrzující závislost na žalobkyni.
8. Žalovaný dostatečně nezohlednil aspekty, které vylučují nadřízenost žalobkyně. Žalobkyně neurčovala, odkud mají OSVČ činnost vykonávat, ani jim nerozvrhovala pracovní dobu. OSVČ jí nebyly podřízeny, mohli jakoukoliv zakázku odmítnout. Žalobkyně jim jednostranně neurčovala práci. Žalovaný závěr o ekonomické závislosti OSVČ na žalobkyni učinil předčasně. Skutečnost, že OSVČ dlouhodobě spolupracovaly s žalobkyní, totiž nijak

nevyvrací také jejich možnost shánět si výdělek i jinak, kterou se však žalovaný vůbec nezabýval. Ze skutečnosti, že OSVČ sama jako osoba vykonává činnost, pro kterou si zřídila živnost, nelze vyvozovat splnění podmínky osobního výkonu práce. Programování je specializovanou činností a je zcela běžné, že OSVČ své zakázky zpracovávají samy. Svou podstatou přitom vykonávají stejnou činnost jako zaměstnanci žalobkyně, což ale nemůže být důkazem švarcsystému.

9. Zcela absurdní je také úvaha žalovaného, že naplnění osobního výkonu vyplývá též z toho, že by případnou náhradu pracovní síly OSVČ žalobkyně řešila sama a nežádala by její zajištění po OSVČ. Bylo by pro žalobkyni ekonomickou sebevraždou, kdyby se vůbec nesnažila vyřešit výpadek pracovní síly, pokud je vůči svému zákazníkovi osobou odpovědnou za bezvadné a včasné dodání finálního projektu.
10. Žalovaný nesprávně hodnotil systém JIRA. Jedná se o systém, který slouží k efektivnímu řízení vývoje, a proto se do něj zadávají i hodiny strávené na konkrétním jednotlivém projektu. Nejedná se ale o žádnou evidenci pracovní doby, tu si žalobkyně vede samostatně. Logicky tak v systému nemůže docházet ani k tvrzenému schvalování nemoci, neboť tuto funkci vůbec neumožňuje. Spolupráci výhradně na obchodní bázi pak nevylučuje ani odměna sjednaná prostřednictvím hodinové sazby, která je u programátorských činností zcela běžná.
11. Objednatel může udílet pokyny týkající se provádění díla. V. M. tak při zadávání zakázky OSVČ jednal za žalobkyni z pozice statutárního orgánu v zastoupení na venek. Žalobkyně OSVČ nenařizovala pracovní dobu, rozvržení časového harmonogramu bylo na OSVČ. Žalobkyně neurčovala ani místo, kde mají svou činnost vykonávat, ani práci průběžně nekorigovala. Nastavení odpovědnostních vztahů odpovídalo zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, podle kterého žalobkyně jako dodavatel odpovídá za plnění vůči zákazníkovi i v případě, že využije jiné osoby jako externí dodavatele. Je logické, že se OSVČ podílely na projektech, na kterých zároveň pracovali i zaměstnanci žalobkyně. S ohledem na skutečnost, že je programování obojetnou činností, však nelze na základě provedeného dokazování uzavřít, že spolupracující osoby jednaly jménem žalobkyně.
12. Závěrem žalobkyně namítala, že byly otázky položené správním orgánem sugestivní a kapciózní. Otázky byly totiž pokládány takovým způsobem, aby bylo zřejmé, jaká odpověď má zaznít. Položená otázka totiž operovala se skutečností, která měla být danou otázkou teprve zjištěna.

III. Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný ve svém vyjádření odkázal na napadené rozhodnutí a rozhodnutí oblastního inspektorátu. Žalobkyně podle něj nerozlišuje mezi vymezením skutku a posuzováním naplnění znaků závislé práce. Soustavnost totiž není znakem skutkové podstaty, ale leitmotivem závislé práce. Časové vymezení ve výroku pak slouží k odlišení deliktu od jiných jednání žalobkyně. Cílem právní úpravy nelegální práce bylo zamezit obcházení zákonných ustanovení o výkonu závislé práce formou výkonu samostatně výdělečné činnosti nebo občanskoprávních smluv. Je proto na místě posuzovat vztah mezi smluvními stranami nikoliv podle toho, jak se jeví formálně, podle jeho pravé povahy. Správní orgány proto posuzovaly faktické naplnění znaků výkonu závislé práce.

IV. Posouzení věci

14. Žalobkyně žalobou navrhovala zrušení napadeného rozhodnutí i rozhodnutí oblastního inspektorátu. Ve vyjádření ze dne 28. 2. 2024 z důvodu chyby v psaní upřesnila svůj žalobní návrh tak, že dále napadala pouze rozhodnutí žalovaného ve vztahu k výroku I., III. a IV. Toto podání soud posoudil jako částečné zpětvzetí žaloby, a ve vztahu k výroku II. rozhodnutí žalovaného řízení zastavil podle § 47 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“).
15. Ve zbývajících částech žaloba **není** důvodná.
16. Podle § 93 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, se ve výrokové části rozhodnutí o přestupku, kterým je obviněný uznán vinným, kromě náležitostí podle správního řádu uvede popis skutku s označením místa, času a způsobu jeho spáchání.
17. Popis skutku má ve výroku rozhodnutí o přestupku zcela zásadní význam. Formulace výroku musí obsahovat podstatné okolnosti, které mj. dovolují toto jednání nezaměnitelným způsobem identifikovat, aby nedošlo k záměně se skutkem jiným. Na vymezení skutku však nelze klást přehnané nároky, vždy je třeba hledět na smysl a účel specifikace skutku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2013, č. j. 9 As 68/2012-23). Pro vymezení skutku ve výroku rozhodnutí, jímž byla žalobkyně uznána vinnou spácháním přestupku spočívajícím v umožnění nelegální práce, postačuje, pokud je v něm uvedeno, komu a kdy (v tomto případě byl přestupek zjištěn při kontrole dne 24. 2. 2022) byla nelegální práce umožněna, že nelegální práce představovala programátorské práce a že je její umožnění přičítáno žalobkyni. Konkrétní okolnosti případu, včetně posouzení toho, zda byly naplněny všechny znaky závislé práce, patří až do odůvodnění správního rozhodnutí. Soustavnost jakožto jeden ze znaků závislé práce tak není znakem skutkové podstaty přestupku, který by musel být uveden ve výroku. Námitka žalobkyně je nedůvodná.
18. Podstatou projednávané věci je pak otázka, zda J. P. a M. H. vykonávali v době kontroly provedené oblastním inspektorátem pro žalobkyni závislou práci, a zda tak žalobkyně naplnila skutkovou podstatu správního deliktu podle § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti, tj. umožnění výkonu nelegální práce ve smyslu § 5 písm. e) bodu 1. téhož zákona.
19. Závislá práce je § 2 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, definována jako práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně. Závislou práci lze v souladu s § 3 zákoníku práce vykonávat pouze v pracovněprávním vztahu, není-li upravena zvláštními právními předpisy. Základními pracovněprávními vztahy jsou pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr.
20. Závislá práce vykonávaná fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah je podle § 5 písm. e) bodu 1 zákona o zaměstnanosti nelegální prací. Tím, že umožní výkon nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 1 nebo 2, se právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba dopustí přestupku podle § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti.
21. Smyslem uvedené úpravy je odlišit závislou práci od jiných aktivit. Správní orgán proto zkoumá, zda zaměstnavatel neporušil svou zákonnou povinnost tím, že neumožnil

zaměstnanci vykonávat závislou práci v pracovněprávním vztahu, který je k tomu určen. Pojem závislé práce tak musí být vykládán tím způsobem, aby obsáhl veškeré formy zastřených pracovních vztahů, stejně jako práci vykonávanou bez náležité protihodnoty, např. práci „na zkoušku“ nebo práci vykonávanou pod hrozbou násilí či jiné újmy. Zároveň však tento pojem nesmí zcela ztratit obrysy, aby správní orgány nezaměňovaly závislou práci s ryze obchodními vztahy, s nefalšovaným samostatným podnikáním nebo s upřímnou mezilidskou výpomocí. Cílem právní úpravy nelegální práce je zkrátka zabránit obcházení zákona. Předmětná právní úprava se tak vztahuje na situace, kdy smluvní strany sice uzavřely formálně obchodněprávní či občanskoprávní vztah, avšak fakticky se chovají tak, jako by se jednalo o vztah pracovněprávní (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-35, ze dne 10. 7. 2014, č. j. 3 Ads 101/2013-28, nebo ze dne 13. 10. 2015, č. j. 2 Ads 151/2015-27)

22. Žalobkyně namítala, že mezi ní a OSVČ existovala obchodní spolupráce. Zdůrazňovala, že programování je činností obojetnou, a rozporovala výklad žalovaného, který aspekty vztahu hodnotil jako závislou činnost, i když zvolené nastavení vztahu umožňuje občanský zákoník také u smlouvy o dílo. Při posuzování toho, zda došlo k výkonu nelegální práce, je však podstatná právě fakticita poměrů smluvních stran, v níž lze shledávat obcházení zákona o zaměstnanosti a dalších povinností plynoucích pro obě strany z pracovněprávních předpisů. Z povahy věci proto nemůže být rozhodující, jak se vztah formálně jeví a jak byl případně mezi jeho stranami formálně upraven, ale podstatné je faktické naplnění podmínek výkonu závislé práce, jak jsou vymezeny v § 2 zákoníku práce (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2019, č. j. 6 Ads 225/2018-29). Pro posouzení je taktéž nerozhodné, že si programátoři práci jako OSVČ zvolili sami. Měla-li žalobkyně zájem na tom uzavřít s programátory pouze obchodní spolupráci, musí tomu také přizpůsobit vzájemnou úpravu práv a povinností. Pokud však činnost, kterou programátoři vykonávali, fakticky naplnila znaky závislé práce, byla žalobkyně povinna s nimi pracovněprávní vztah uzavřít.
23. Při postihování nelegální práce musejí správní orgány prokázat naplnění všech znaků závislé práce. Těmi jsou soustavnost, osobní výkon činnosti zaměstnancem a vztah nadřízenosti a podřízenosti, tedy zda je práce vykonávána jménem zaměstnavatele a dle jeho pokynů. Společným rysem a jakýmsi leitmotivem všech těchto znaků je tedy osobní či hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-35). Pokud správní orgány prokáží naplnění všech těchto znaků, je zcela irelevantní, že soukromé právo umožňuje zvolené nastavení zavést také prostřednictvím smlouvy o dílo. Pokud se totiž fakticky jedná o výkon závislé práce, byla žalobkyně povinna s OSVČ uzavřít pracovněprávní vztah. A to bez ohledu na to, jak široké možnosti nastavení vztahu umožňuje soukromé právo. Jinak řečeno, kogentní normy práva pracovního i dalších odvětví veřejného práva dávají autonomii vůle v rámci soukromého práva jasné mantinely. A pokud žalobkyně tyto mantinely překročí a fakticky umožní výkon nelegální práce, naplní také skutkovou podstatu přestupku podle § 140 zákona o zaměstnanosti.
24. Soud se proto dále zabýval otázkou faktického naplnění jednotlivých znaků závislé práce. Ve vztahu k prvnímu znaku soustavnosti je pravdou, že inspekční kontrola zpravidla odhalí jen činnost prováděnou v době kontroly samotné; na její soustavnější charakter je možno usuzovat až z dalších skutečností zjištěných, například z výpovědi obviněného, z výsledku svědků či ze situace na místě (charakter činnosti, množství již provedené práce apod., rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-35). O naplnění

tohoto znaku však soud nemá sebemenších pochyb. J. P. dle svých slov pracoval pro žalobkyni od května 2021, M. H. od října 2021. Že se nejedná o činnost jednorázovou ani nahodilou vyplývá také z faktur vystavených za odvedenou práci vystavených 1. 12. 2021, 31. 12. 2021 a 31. 1. 2022. Ostatně ani žalobkyně nerozporovala skutečnost, že se jednalo o práci soustavnou a dlouhodobou.

25. Osobní výkon činnosti J. P. i M. H. je podle soudu rovněž zřejmý. Zcela nepopíratelné je, že oba byli na pracovišti v době kontroly přítomni osobně. Oba pak uvedli, že programátorskou činnost pro žalobkyni vykonávají oni sami. Hovořili o tom, že pracují z domu i z pracoviště žalobkyně, bez přesně nařízené pracovní doby, ovšem vždy se jednalo o práci vykonávanou přímo jejich osobou. Hodiny, které strávili činností pro žalobkyni, evidovali, a následně jim byla na základě jimi odpracovaných hodin vyplácena smluvená odměna. O osobním výkonu práce vypovídá také skutečnost, že si žalobkyně programátory dle slov M. H. na výběrovém řízení otestovala, jestli práci rozumí. I žalobkyně tedy počítala s tím, že práci budou vykonávat přímo programátoři osobně.
26. Správní orgány tak dostatečně prokázaly, že programátoři vykonávali činnost osobně. Ostatně naplnění tohoto znaku fakticky nevyvracela ani žalobkyně. Sama uvedla, že je osobní výkon práce logický, jelikož se jedná o specializovanou technickou činnost. Její tvrzení o absurdnosti úvah žalovaného nebo názor, že žalovaným uváděné skutečnosti nemohou být důkazem švarcsystému, pak faktický osobní výkon činnosti žádným způsobem nevyvracejí. Smluvní úprava vztahů, její tvrzená obvyklost, ani vztahy žalobkyně s jejími zákazníky totiž o faktickém nastavení vztahů s OSVČ nic nevypovídají. Relevantní podle soudu není ani námitka týkající se systému JIRA. Důležité je, že žalobkyně vyplácela OSVČ odměnu na základě hodin, které oni sami strávili činností pro žalobkyni. Tuto dobu žalobkyně prokazatelně evidovala, přičemž programátoři dle svých tvrzení v tomto ohledu pracovali se systémem JIRA. To, zda žalobkyně vedla ještě jinou paralelní evidenci, pak na zjištění, že programátoři byli vyplaceni hodinově dle jimi vykonané práce, nemá vůbec žádný vliv.
27. Soud na rozdíl od žalobkyně nepovažuje za zcestnou ani úvahu žalovaného, jakým způsobem by žalobkyně výpadek OSVČ v případě nemoci nahrazovala. Pokud by totiž OSVČ používaly k plnění úkolů další osoby (např. právě v době své nemoci), nutně by se vytratil prvek osobní závislosti na zaměstnavateli a šlo by spíše o obchodní vztah, kdy jedna strana poptává u druhé službu či dílo a nezáleží jí na tom, kdo službu provede nebo dílo vytvoří (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-35). Ani J. P. ani M. H. by však za sebe v době nemoci žádnou náhradu nesháněli. V. M. uvedl, že by v případě výpadku náhradu nějakým způsobem řešila žalobkyně. Následně sice doplnil, že by také žalobkyně byla oprávněna požadovat po OSVČ jako dodavateli sankce, ovšem i tak by případnou náhradu sháněla žalobkyně. OSVČ tak k plnění pracovních úkolů zcela evidentně nevyužívaly další osoby, ale práci pro žalobkyni vykonávaly osobně.
28. Na tomto závěru nic nemění jeho údajná absurdnost z pohledu soukromého práva. Správní orgány neposuzovaly teoretické možnosti soukromoprávního nastavení vzájemných vztahů mezi žalobkyní a programátory, nýbrž faktické naplnění znaků závislé práce. Tvrzení žalobkyně, že je pro ni pouze ekonomicky výhodnější sehnat si náhradu za programátory, než z nich následně vymáhat náhradu škody, pak podle soudu pouze dokresluje závěry správních orgánů. Skutečnost, že žalobkyně výpadek pracovní činnosti OSVČ pokrývá sama, a nepožaduje po OSVČ, aby za sebe sehnaly náhradu, dokresluje nastavení vztahů a prokazuje prvek osobního výkonu práce ze strany OSVČ.

29. Podle soudu je dále zřejmé, že OSVČ práci vykonávaly podle pokynů žalobkyně. Jak vyplývá z poskytnutí součinnosti J. P. i M. H., oba byli podřízeni vedoucímu příslušného projektu, V. M. Ten jim přiděloval pokyny k další práci, stanovoval termíny splnění jednotlivých pracovních úkolů. Museli se koordinovat s dalšími kolegy, kteří byli v pracovněprávním vztahu k žalobkyni a účastnit se porad ve stanovený čas. Žalobkyně tak programátorům průběžně zadávala jednotlivé úkoly a kontrolovala jejich plnění. Ani jeden z programátorů za odvedenou práci neodpovídal – to bylo na žalobkyni a problémy se zákazníky řešil V. M. OSVČ tedy jednali jménem žalobkyně, nikoliv svým vlastním. To vyplývá také z rámcové smlouvy o spolupráci, kterou žalobkyně s programátory uzavřela. OSVČ totiž žalobkyni podpisem smlouvy udělily bezúplatnou výhradní licenci ke všem autorským dílům, které vytvořily. Zavázaly se k udělení všech potřebných souhlasů k případným úpravám i k dalšímu použití. Vzdały se také uvedení jejich jména na všech autorských dílech i na plnění pro žalobkyni. Žalobkyně tak svým jménem a na svůj účet vykonává veškerá majetková i autorská práva k dílu vytvořenému programátory v rámci jejich činnosti pro žalobkyni, zejména ke zdrojovým kódům. Žalobkyně sice namítala, že jako dodavatel odpovídá za plnění vůči zákazníkovi i v případě, že využije jiné osoby jako externí dodavatele. V této věci však není podstatný vztah žalobkyně s jejími zákazníky, ale s OSVČ, které mají svou činnost provozovat samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost a měly by odpovídat za vady díla. V tomto případě tomu tak však nebylo a veškerá odpovědnost byla na žalobkyni, která měla svým jménem řešit případné vady.
30. Výše uvedené skutečnosti podle soudu dostatečně prokazují zjevné nadřazené postavení žalobkyně a podřízené postavení programátorů. Další typickou skutečností, která prokazuje závislé postavení zaměstnance na zaměstnavateli věrohodně, je poskytování odměny. Tato odměna by měla tvořit ne nutně jediný, ale ekonomicky významný zdroj zaměstnancových příjmů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-35). Jelikož programátoři uvedli, že pracují pouze pro žalobkyni, odpracované hodiny fakturují podle stanovené hodinové sazby a úkoly odpovídají pracovní době 8 hodin denně, považoval soud tuto skutečnost za prokázanou. Obecné tvrzení žalobkyně, že i v obchodních vztazích se u programátorských činností sjednává odměna prostřednictvím hodinové sazby, může těžko zpochybnit ekonomickou závislost obou programátorů na žalobkyni v nyní projednávané věci.
31. Nedůvodná byla námitka žalobkyně o možnosti OSVČ zakázku kdykoliv odmítnout. Podle rámcové smlouvy byla totiž tato možnost velmi výrazně omezena. OSVČ skutečně nemohly objednávku odmítnout kdykoliv, ale pouze v případě, že byla žalobkyně v prodlení s úhradou sjednané odměny. Jinak byly naopak povinny vykonávat zadanou práci a řídit se všemi pokyny žalobkyně. Podle soudu tak naopak toto výrazné omezení možnosti odmítnutí objednávky prokazuje nadřazené postavení žalobkyně a podřízené postavení programátorů.
32. Skutečnost, že žalobkyně umožnila programátorům volnější režim pracovní doby nebo jim umožnila práci z domu, pak nemůže závěr o nadřazeném postavení žalobkyně nijak vyvrátit. Pracovní režim OSVČ se navíc výrazně nelišil od režimu zaměstnanců žalobkyně, kteří měli v tomto ohledu také velmi vstřícné pracovní podmínky. Z poskytnutí součinnosti J. M. i J. H., zaměstnanců žalobkyně, ale také V. M. je zřejmé, že také zaměstnanci mohli bez problému pracovat z domu, nebo že měli, jak uvedl J. M., flexibilní pracovní dobu.
33. Správní orgány jsou povinny zjistit skutkové okolnosti případu natolik dostatečně, aby bez důvodných pochybností mohly dospět k závěru o tom, že žalobkyně umožnila výkon

nelegální práce a naplnila tak skutkovou podstatu přestupku. Je však třeba vždy přihlížet právě ke konkrétním skutkovým okolnostem daného případu, a okolnosti, které byly v jiné věci podstatné, nemusejí být rozhodné ve věci nyní projednávané. Správní orgány podle soudu prokázaly definiční prvek závislosti na základě výše uvedených okolností dostatečně. Nebyly proto povinny se navíc ještě zabývat schopností OSVČ sehnat si zakázky i mimo spolupráci se žalobkyní, jelikož by to v tomto případě bylo nadbytečné. To tím spíše v situaci, kdy oba programátoři potvrdili, že odvádí práci výlučně pro žalobkyni.

34. Správní orgány při provádění kontrol zaměřených na odhalování nelegální práce používají předtištěné formuláře. Do jisté míry lze pak přisvědčit námitce žalobkyně, že některé „formulářové“ otázky, jak byly uvedeny v poskytnutí součinnosti, směřují k tomu, aby dotazovaná osoba odpovídala, jako by byla zaměstnancem, tedy vykonávala závislou práci. To samo o sobě neznamená, že byl postup správních orgánů nezákonný. Soud musí v takovém případě posoudit, zda kontrola byla vedena přímo, jasně a pokládané otázky byly formulovány tak jednoduše, aby jim každý porozuměl (rozsudek Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 7. 3. 2017, č. j. 65 Ad 6/2015-36, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2016, č. j. 1 Ads 242/2015-59, nebo rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 26. 1. 2021, č. j. 29 Ad 9/2018-175). V projednávané věci dle názoru soudu znění formulářových otázek nenabývalo takové formy, aby je bylo třeba považovat za kapciózní či sugestivní a odpovědi na ně tudíž za procesně nepoužitelné. Pokud by se mezi žalobkyní a OSVČ skutečně jednalo o obchodní vztah, neměl by být dle názoru soudu pro OSVČ problém pravdivě odpovědět i na otázky typu „jak je vedena evidence pracovní doby“ či „komu jste podřízen“ nebo „kdo stanovuje pracovní úkoly“. Např.: „podřízen nikomu nejsem, přijímám jednotlivé zakázky od žalobkyně a pracovní dobu si eviduji sám pouze pro účely fakturace“. Jinými slovy dle názoru soudu ani takto formulované otázky nemohly oba programátory natolik zmást, že by zapomněli na právě nastavení obchodního vztahu a nesprávně uvedli skutečnosti potvrzující vztah závislé práce. Námitka je nedůvodná.

V. Závěr a náklady řízení

35. Soud tedy shledal námitky žalobkyně neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu proti výrokům I., III. a IV. napadeného rozhodnutí jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
36. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 a 3 s. ř. s. Pokud jde o část řízení, která byla zastavena, pak podle § 60 odst. 3 s. ř. s. nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o zbývající část řízení, pak podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo

člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 26. února 2025

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu